

Door de bril van Jorissen

Hun daden benne groot

Nieuwe dingen en dingetjes voor ons soort mensen (osm's) zijn er natuurlijk weer volop. Maar waarom altijd producten vóór ons, vroeg ik me af. Wordt het niet eens tijd voor producten van de hand van osm's zelf? Alsof we zelf niet scheppen. Dat doen we wel degelijk. Zo'n anderhalf jaar geleden deden ineens drie opmerkelijke mensen van zich spreken. Klein van postuur, groot qua ideeën en in de levens die ze leiden. Mevrouw met de bril nam de producten van de kleine Grote Drie, afkomstig uit Amerika, Duitsland en Engeland met veel interesse, verbazing en vooral ook met veel plezier tot zich. U snapt het al: het gaat over boeken, ofwel voedsel voor de geest. De lezer uitdagen, om vooroordelen over gehandicapt zijn bij te stellen, die boodschap hebben de drie auteurs gemeen. Als het gaat om belemmeringen in het leven van alledag vertonen de boeken nogal wat overeenkomsten. Maar daar houdt het ook mee op: de rol van de handicap en de betekenis die de drie daaraan geven, verschilt enorm.

Mijn stem is een openhartige, intelligente, vaak geestige muzikale autobiografie van één van de beroemdste baritons van onze tijd, de Duitse Thomas Quasthoff. 'Softenonkind' Quasthoff (geboren in 1959), werd in een boulevardblad afgeschilderd als een dwerg met krepele armen en benen die geen enkele reden tot lachen heeft. Zelf ziet Quasthoff een concertzanger van 1,32 m, zonder kniegewrichten, zonder armen en dijbenen en met vier vingers aan de rechter- en drie aan de linkerhand als hij in de spiegel kijkt. Een paar pondjes teveel rond zijn heupen en dat hij een goed humeur heeft, ziet hij ook in diezelfde spiegel. Quasthoff heeft het enorm ver geschopt in de muziekwereld. Niet dat het allemaal van een leien dakje liep. Hij voerde veel strijd met de Duitse bureaucratie, het conservatorium in Hamburg wilde hem niet aannemen omdat hij nooit piano

zou kunnen spelen. Quasthoff liet zich zelden uit het veld slaan. Mede dankzij z'n vechtlust, zijn bijzonder stimulerende ouders en broer, zingt hij op concertpoda wereldwijd 'liederen waar je hoed van wegvliegt, en waar je baard van uitvalt'. Quasthoff is muziek. Het lijkt erop dat hij z'n beperkingen op de koop toeneemt. Hoge wasbakken, liftknopjes waar hij niet bij kan als hij bij nacht en ontij, na een drankje of wat, in een volslag vreemd hotel arriveert, Quasthoff improviseert wel wat. Het is alsof hij niet weet dat er ook aangepaste accommodaties bestaan. Alles moet 'gewoon' en dat is slopend. De biografie, opgetekend door broer Michael, leest als een trein en geeft ook een mooi tijdsbeeld van het leven als student in de jaren zeventig.

De Engelse beeldend kunstenaar Alison Lapper (geboren in 1965), zonder armen, met heel korte benen zonder kniegewrichten, doet in Eigenhandig verslag van haar leven. Vanaf haar geboorte woonde ze in een instituut voor gehandicapte kinderen, want ze is in de steek gelaten door haar moeder. Haar toekomstperspectief: leven in een instituut. Lapper wilde een ander leven en waagde de stap naar de grote boze wereld. Ze schreef zich in bij een kunstacademie, besloot haar prothesen niet meer te dragen (waarom moet ik er zo gewoon mogelijk uitzien?) en koos uiteindelijk als afstudeerproject haar eigen lichaam. 'Ik zag mezelf vroeger als een soort gelukkige, grappige Alison. Ik was

andere, maar het was niet iets waar ik me echt mee bezig had gehouden.' Dat veranderde nadat een docent van de kunstacademie tegen haar zei: 'Je maakt schilderijen van mooie mensen omdat je niet onder ogen wilt zien hoe je er zelf uitziet en wie je echt bent.' Lapper raakte in verwarring tot dat ze een foto van de Venus van Milo zag. 'Er volgde een flits van herkenning: hé, dat ben ik.' Sindsdien is haar eigen lichaam regelmatig onderwerp van haar beeldende werk en daagt ze lezers en kijkers uit vooroordelen over gehandicapte mensen en gangbare ideeën over schoonheid bij te stellen. Lapper is alleenstaand moeder van zoon Parys, leidt een onafhankelijk leven als beeldend kunstenaar en is wereldberoemd door haar medewerking aan de BBC serie Child of our time en vanwege het controversiële beeld Alison Lapper Pregnant, dat kunstenaar Marc Quinn van haar maakte.

Wat is jouw excuus? Neem het heft in eigen handen, het verhaal van de Amerikaan John P. Foppe, geboren zonder armen, is weer heel anders.

Leven zonder armen en een liefdevolle maar harde opvoeding maakten hem tot iemand die voortdurend creatieve ideeën ontwikkelt om gelukkig en succesvol te leven. Die ideeën, allemaal ter bevordering van de persoonlijke groei, draagt hij de laatste jaren wereldwijd uit op congressen en symposia voor mensen uit het bedrijfsleven. Foppe, eind dertig, is directeur en motivational speaker van het internationaal opererend bedrijf John Foppe Seminars. Zijn overtuiging: als je je handen maar uitsteekt, ligt alles binnen handbereik. Het boek, een soort levensverhaal, gelardeerd met veel motiverende 'wijze' uitspraken, zoals: 'Voor veel mensen is de tijd gekomen om te stoppen met hun zelfmedelijden.' Uitspraken waar meestal wel iets in zit, maar je moet ervan houden. Foppe is wars van de etiketten 'gehandicapt' of 'fysiek uitgedaagde', hij beschouwd zijn beperking (oei, laat het hem niet horen) als een conditie. Iedereen is naar zijn overtuiging behept met een conditie, ofwel een noodzakelijke voorwaarde, een beperking of modificatie. Alleen liggen die condities vaak op een ander, bijvoorbeeld psychologisch, vlak. Zijn

voor economische en politieke omstandigheden. Bij Foppe draait alles om wilskracht en geloof in jezelf. Ben je daarmee begiftigd, dan komt het allemaal goed. Zo niet, moet je Foppe lezen of gaan luisteren naar een van zijn motivational speeches. Jawel, hij draagt zijn boodschap ook regelmatig in Nederland uit. Zijn speeches doen me denken aan de preken van Amerikaanse tv-dominiees. Amerikaans, altijd positief, helder, simpel, vooral no-nonsense. En, Foppe weet z'n boodschap overtuigend te brengen. Als je maar wilt, dan kun je écht alles. Tja.

Mijn stem

Thomas Quasthoff (2006), Mets & Schilt, 316 blz., nog beperkt verkrijgbaar, wordt niet herdrukt; € 6,90 (bol.com) www.thomas-quasthoff.com

Eigenhandig

Alison Lapper (2006), Unieboek, 239 blz., €15,95 www.alisonlapper.com

Wat is jouw excuus?

Neem het heft in eigen handen John P. Foppe (2006), Sdu, 200 blz., €24,95 www.visionaryvelocity.com